

W jaki sposób mogę dochodzić odszkodowania lub naprawienia szkody w inny sposób od sprawcy czynu i do kogo należy skierować pozew?

Jedynym wymogiem jest wniesienie tzw. powództwa adhezyjnego (powództwa cywilnego w postępowaniu karnym) i przedstawienie pełnego przedmiotu i uzasadnienia pozwu (zob. odpowiedź na pytanie 3). Pozew taki można wnieść na policji, w prokuraturze lub we właściwym sądzie (zob. pytanie 2).

Na jakim etapie postępowania karnego powinienem wnieść pozew?

Powództwo można wnieść na piśmie już w chwili zawiadomienia policji o popełnieniu przestępstwa. Można je również wnieść w terminie późniejszym na piśmie w prokuraturze lub w sądzie lub zgłosić do protokołu urzędnikowi sądowemu w biurze podawczym (*Rechtsantragsstelle*). Powództwo można również zgłosić ustnie do protokołu podczas rozprawy.

Zasadniczo zaleca się wniesienie powództwa jak najwcześniej, między innymi po to, by uniknąć sytuacji, w której ze względu na znaczne opóźnienia proceduralne nie zostanie podjęta żadna decyzja w tej sprawie.

O co mogę wnieść w pozwie i w jaki sposób mam przedstawić swoje żądania (wskazać łączną kwotę lub określić poszczególne szkody, utracone zyski i korzyści)?

W pozwie należy jasno przedstawić, czego się żąda od pozwanego i na jakiej podstawie. Co do zasady, jeśli dochodzi się kwoty pieniężnej tytułem wyrównania szkody majątkowej (np. utracone zarobki, uszkodzona rzecz), należy dokładnie określić wysokość tej kwoty. Określenie wysokości zadośćuczynienia za ból i cierpienie (*Schmerzensgeld*) można natomiast pozostawić do uznania sądu. Nawet wtedy należy jednak podać szacunkową kwotę i wskazać podstawę obliczenia lub oszacowania tej kwoty. Należy przedstawić fakty jak najbardziej szczegółowo uzasadniające roszczenie (np. opis przestępstwa, informacje o doznanym uszczerbku oraz szkodzie majątkowej).

Czy istnieje specjalny formularz pozwu dla takich roszczeń?

Nie, nie istnieje specjalny formularz.

Przykłady pozwów adhezyjnych można znaleźć na str. 63 (przykład 5) przewodnika po prawach pokrzywdzonych w postępowaniu karnym opublikowanego przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (w języku angielskim: „Guide for victims”, w języku niemieckim: „Opferfibel”). Przewodnik ten można znaleźć między innymi na stronie <https://www.hilfe-info.de/> w dziale „Publikationen” (Publikacje). Strona jest dostępna w języku angielskim i niemieckim.

Jakie dowody należy przedstawić na potwierdzenie roszczenia?

Należy wymienić lub załączyć do wniosku wszelkie dostępne środki dowodowe niezbędne do poparcia i dochodzenia roszczenia (np. faktury, zaświadczenia). Można również wyraźnie powołać się na przekazane policji zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz na zeznania świadków lub na akt oskarżenia.

Czy muszę uiścić opłaty sądowe lub inne należności z tytułu wniesienia pozwu?

Jeżeli sąd przyzna powodowi odszkodowanie, o które ten wystąpił, powód nie zostaje obciążony opłatami sądowymi; wszelkie wydatki, które musiał ponieść powód, np. utratę jego zarobków ze względu na udział w rozprawie sądowej, pokrywa pozwany.

Jeżeli pozew nie zostanie uwzględniony albo zostanie uwzględniony jedynie częściowo, jeżeli pokrzywdzony wycofa pozew bądź jeżeli sąd pozostawi pozew bez rozpoznania, wówczas o tym, kto pokrywa opłaty sądowe i koszty poniesione przez uczestników (np. koszty adwokackie), orzeka sąd w granicach uznania.

Nawet jeżeli wniosek o odszkodowanie nie zostanie uwzględniony, pokrzywdzony, inaczej niż w procesie cywilnym, nie musi ponosić opłat sądowych.

Czy mogę uzyskać pomoc prawną przed postępowaniem lub w jego toku? Czy mogę otrzymać odszkodowanie, jeżeli nie zamieszkuje w państwie, w którym prowadzone jest postępowanie?

Korzystanie z usług adwokata nie jest absolutnie konieczne, ale w niektórych przypadkach może być zalecane, na przykład jeżeli sprawa jest skomplikowana i dotyczy kilku sprawców, jeżeli występują trudne zagadnienia odpowiedzialności odszkodowawczej lub przyznane przez sąd roszczenia (np. kwota pieniężna) wymagają zaspokojenia w drodze egzekucji. Jeżeli spełnione są warunki ustawowe (w szczególności brak wystarczających środków), można ustanowić adwokata w ramach przyznania zwolnienia od kosztów postępowania.

W którym momencie sąd karny oddali lub odrzuci mój pozew przeciwko sprawcy czynu?

Sąd pozostawi wniosek o odszkodowanie bez rozpoznania, jeżeli oskarżony zostanie niewinny lub postępowanie zostanie umorzone, jeżeli wniosek jest niedopuszczalny lub – według sądu – nieuzasadniony lub jeżeli, w sytuacji wyjątkowej, wniosek nie nadaje się do rozpoznania w postępowaniu karnym.

Czy mogę zaskarżyć to orzeczenie lub dochodzić innych sposobów naprawienia szkody?

Na postanowienie sądu o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania ze względu na brak – zdaniem sądu – podstaw do wydania rozstrzygnięcia, przysługuje natychmiastowe zażalenie.

Jeżeli zostanie mi przyznane odszkodowanie, w jaki sposób mogę zapewnić wykonanie wyroku sądowego wobec sprawcy czynu i jaką pomoc w tym zakresie mogę uzyskać?

Orzeczenia w przedmiocie powództwa adhezyjnego oraz ugody zawarte w postępowaniu adhezyjnym mogą być egzekwowane zgodnie z przepisami ogólnymi dotyczącymi egzekucji. Egzekucję przeprowadza się na podstawie odpisu orzeczenia lub zawartej ugody, której urzędnik sądu karnego nadał klauzulę wykonalności.

Ostatnia aktualizacja: 06/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.